

Konsekvenser
af at være
pårørende

Malene Norborg Petersson
Chefkonsulent
Komiteen for Sundhedsoplysning

Hvor mange er pårørende?

- 750.000 er pårørende til og hjælper en eller flere syge eller svækkede ældre *(Ældresagen og Danmarks Statistik 2016)*
- Hver tredje dansker opfatter sig selv som pårørende til et menneske med psykisk sygdom (38 pct.) *(Kilde: Epinion på vegne af Bedre psykiatri)*
- Og andre?

Konsekvenser

```
graph LR; A[Konsekvenser] --- B[Psykisk belastning]; A --- C[Fysisk belastning]; A --- D[Social belastning]; A --- E[Tilknytning til arbejdsmarkedet];
```

Psykisk
belastning

Fysisk belastning

Social belastning

Tilknytning til
arbejdsmarkedet

Psykisk belastning

- Næsten halvdelen af alle pårørende udvikler selv symptomer som stress, mistrivsel og nedtrykthed (Kompas kommunikation og Foreningen Pårørende i Danmark 2016).

- Mere end hver anden pårørende i psykiatrien føler sig psykisk belastet (Bedre Psykiatri 2018, Defactum 2019)

- Hver fjerde pårørende til en sclerosepatient oplever stress over de udfordringer, rollen som pårørende medfører (Scleroseforeningen 2017)

- Hver tredje forælder til et barn med epilepsi har posttraumatisk stress (Epilepsiforeningen 2018)

Psykisk belastning

- Mere end hver anden pårørende til kræftpatienter oplever stress *(Kræftens bekæmpelse 2017)*

- Mere end hver anden pårørende til diabetespatienter føler sig følelsesmæssigt belastet *(Diabetesforeningen 2018)*

- Hver tredje pårørende i psykiatrien opfylder kriterierne for posttraumatisk stress *(Bedre psykiatri 2014)*

Fysisk belastning

- 1 ud af 5 pårørende oplever, at de selv har fået en sygdom pga. deres situation
(Kompass kommunikation og Foreningen Pårørende i Danmark 2016)

- Mere end hver anden pårørende til en person, der har været ude for en ulykke, oplever problematisk træthed *(UlykkesPatientforeningen 2017)*

- 1 ud af 5 pårørende til kræftpatienter oplever et generelt dårligere helbred *(Kræftens bekæmpelse 2017)*

- 4 ud af 5 pårørende til alzheimerpatienter oplever, at rollen som pårørende har en negativ indflydelse på deres eget helbred
(Alzheimerforeningen 2018)

Social belastning

- 1 ud af 5 pårørende til et menneske med sygdom føler sig ensom og socialt isoleret *(Folkebevægelsen mod ensomhed m.fl. 2016)*

Tilknytning til arbejdsmarkedet

- • Næsten hver 5. pårørende har haft sygefravær pga. egne fysiske/psykiske problemer som resultat af deres pårønderolle *(KMD Analyse 2018)*
- • Tæt på 1 ud af 5 erhvervsaktive pårørende er i risiko for at forlade arbejdsmarkedet pga. deres pårørendeopgaver *(KMD Analyse 2018)*
- • Mere end 1 ud af 5 er gået ned i tid på arbejdet *(Diabetesforeningen 2017)*
- • 1 ud af 4 har forladt arbejdsmarkedet før tid *(Alzheimerforeningen 2018)*

Kulturhistorisk blik på "pårørendesituationen"

Den gammeldags livsverden	Velfærdsstatens livsverden	Aktuel livsverden
Pasningen af børn, syge og gamle foregår i hjemmet.	Pasningen af børn, syge og gamle professionaliseres og institutionaliseres. Velfærdsstatens udbygning.	Pasningen af syge og gamle flyttes i stigende grad til patientens hjem. Nedskæring i velfærdsstatens ydelser.
Kvinder er hjemmegående husmoder, der varetager omsorgsarbejdet i familien.	<i>Kvinder kommer på arbejdsmarked.</i>	<i>Kvinder er fortsat på arbejdsmarked, men nu også med flere pleje og omsorgsopgaver i familien.</i>
Læge kommer på besøg i hjemmet. Hospitalet er lille.	Sundhedsvæsnet vokser: Lange hospitalsindlæggelser, flere behandlinger, udvidelse af plejehjemsboliger og hjemmehjælp. Pårørende er passive tilskuere til de professionelle arbejde.	Sundhedsvæsnet vokser fortsat, med flere og hurtigere behandlinger og indlæggelser, men med færre ressourcer i primærsektorens plejesektor. Pårørende inddrages i plejen af patienten.